

NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINK

Nemzetközi kapcsolatok, együttműködések, szervezeti tagságok

Az Országos Széchényi Könyvtár számára kiemelt fontosságú a nemzetközi szakmai szervezetekben való tagság, az aktív jelenlét, mely a mindennapi munkát adatbázisokhoz való hozzáférés, folyamatos információ- és tapasztalatcsere, workshopokon és konferenciákon való részvételi lehetőség formájában segíti. Számos egyéb szervezet mellett a CERL (Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma) és CENL (Európai Nemzeti Könyvtárak Konferenciája) rendezvényei, illetve a szervezetek rendszeres évi taggyűlése kiváló fórumot teremt külföldi társintézményekkel való szakmai kapcsolatok kiépítésére, fenntartására.

Nemzetközi szervezetek képviselőiben vendégek is érkeznek Magyarországra: 2015 októberében Gaelle Béquet-t, a Nemzetközi ISSN iroda vezetőjét fogadta Káldos János főigazgató-helyettes az OSZK-ban. Könyvtárunk bemutatkozását követően Béquet asszony a magyar ISSN-koordinátor kollégákkal folytatott tapasztalatcserét, szakmai konzultációt.

Szomszédaink...

A szomszédos országokkal fenntartott szakmai kapcsolatunk számos területet átfog.

Együttműködési megállapodások keretén belül folyamatos a kutatócsere többek között Kolozsvár, Prága és Turócszentmárton nemzeti könyvtáraival. Kölcsönös szakmai látogatások és konferenciákon való részvétel segíti a tapasztalatcserét, a könyvtárak közti együttműködést.

2015. november 10-én Huszita Konferencia megrendezésére került sor az Országos Széchényi Könyvtárban. A rendezvény életre hívásában jelentős részt vállalt az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a budapesti Cseh Centrum. A huszitizmus magyarországi hatásáról szóló nemzetközi konferenciát a Cseh Centrum által rendelkezésre bocsátott poszterkiállítás kísérte.

Az Országos Széchényi Könyvtár rendszeresen kölcsönöz külföldi könyvtárak, múzeumi intézmények számára. Gyűjteményi kincseink 2015–2016 folyamán láthatóak voltak többek között az Eisenstadt, Betlér,

valamint Berlin és Münster partnerintézményei által szervezett kiállításokon.

Messzebbre tekintve...

A környező európai országok intézményeivel való kapcsolattartás mellett az Országos Széchényi Könyvtár célkitűzései között szerepel a földrajzilag távolabb fekvő országok, nemzetek örökségeinek bemutatása, eddig talán kevésbé ismert kultúrák értékeinek közvetítése a magyar közönség felé. Ennek jegyében 2015–16-ban több külföldi kiállításnak és szakmai bemutatonak adott otthont a magyar nemzeti könyvtár.

2015 áprilisában Ahmet Sacit Açıkgözoğlu török kézműves mester tartott bemutató előadást a kötészet és könyvdíszítés oszmán hagyományairól. Az előadó ebru mester, Ahmet Sacit Açıkgözoğlu 1995-ben kezdett kalligráfiával, majd 1998-ban ebru festéssel foglalkozni. Jelenleg a Marmara Egyetem művészettörténet szakán, valamint a Mimar Sinan Egyetem tradicionális török művészeti szakán oktat. Számos klasszikus ebru témájú kiállítása volt már Törökországban, Angliában, valamint Bosznia-Hercegovinában. A budapesti bemutató előadásra a Yunus Emre Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár közös projektjeként került sor.

Ahmet Sacit Açıkgözoğlu mester budapesti előadásának fő irányvonalát az oszmán könyvkötészet és könyvdíszítés hagyományainak az európaiaktól eltérő technikai adták. Megtudhattuk, hogyan készül a kubur, a speciális, henger alakú tároló doboz, melyet ebruval és bőrrel borítanak, és főként íróeszközök tárolására

szolgál. Bemutatta a murakka-készítést, a könyvdíszítés különleges fajtáját: kalligráfia vagy miniatűrök köré készített, zemin és battal fajta ebrukból kivágott szalagok használata. Lehetőség nyílt a speciális ebru akkase technika tanulmányozására is, mely ugyanannak a papírnak többszöri merítésével kalligráfia, miniatűr, illetve virágmotívum létrehozása.

2016 első felében, az áprilisi Budapest Art Week Fesztivál keretein belül nyílt meg az Országos Széchényi Könyvtárban a *Zsidó kéziratok és szertartási tárgyak* című művelődéstörténeti kiállítás. A tárlat a közös nyelv, az irodalom fontosságát hangsúlyozta, mely a zsidó népet világszerte összekötő kapocs, küldetésének tekinti továbbá a zsidó hagyományokkal és történelemmel kapcsolatos ismeretek átadását. A Jeruzsálemi Izrael Múzeum anyagából összeállított vándorkiállítást Toronyi Zsuzsanna, a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár igazgatója nyitotta meg, a vendégeket köszöntötte Tüske László OSZK főigazgató, valamint Ilan Mor, Izrael Állam magyarországi nagykövete.

2016 júniusában a Kínai Nemzeti Könyvtár vezetői delegációját látta vendégül az OSZK, mely alkalommal együttműködési megállapodást kötött a két intézmény. Itt tartózkodásuk során a budapesti partnerkönyvtárak mellett Visegrádra és Esztergombra is ellátogattak vendégeink. A magyarországi program zárásaként Tüske László főigazgató vacsorát adott a delegáció tiszteletére, melyen részt vett Markója Szilárd, az Országgyűlési Könyvtár igazgatója, Dippold Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatóhelyettese, Szócs Géza, az Országos Könyvtári Kuratórium elnöke.

2016 őszén új lendülettel folytatódott a külföldi nemzeti könyvtárak vezetőivel, illetve könyvtáros kollégákkal folytatott együttműködés. Számos megkeresés érkezett az Országos Széchényi Könyvtárba, mind hiva-

talos, bemutatkozó látogatások, mind könyvtárszakmai tanulmányutak tekintetében.

Aktuális kérdés mind magyar, mind nemzetközi szinten az árva műveket érintő szerzői jog problematikája: több külföldi partnerintézményből érkeztek szakemberek Magyarországra, hogy konzultációt folytassanak magyar kollégáikkal a témában.

2016 augusztusában nagy létszámú delegáció érkezett az Észti Nemzeti Könyvtárból. Könyvtárunk általános bemutatkozását szakmai előadás és konzultáció követte az OSZK munkatársai részvételével. Októberben a Litván Nemzeti Könyvtár két munkatársát fogadta Lendvay Miklós, az OSZK e-szolgáltatási igazgatója. Rita Pikūnaitė és Ringailė Bakienė a litván partnerintézmény információtechnológiai osztályának vezető könyvtárosa, szakterületük az árva művek feldolgozása.

A szakmai tanulmányutak és konzultációk mellett azonban jelentős vezetői szintű látogatásokra is sor került 2016 őszén, melyek a későbbi szakmai tapasztalatcserék és közös projektek alapjait fektették le. Novemberben Krasimira Stoycheva Aleksandrova, a Bolgár Nemzeti Könyvtár igazgatója és Marchela Mihaylova Borisova igazgatóhelyettes látogatott az OSZK-ba. A vendégek magyarországi programját a budapesti Bolgár Kulturális Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár közösen koordinálta. A látogatás alkalmával a Bolgár Nemzeti Könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár közti együttműködési megállapodást írtak alá. Az ünnepélyes ceremónián részt vett Olga Popova, a Bolgár Kulturális Intézet igazgatója illetve Biserka Benisheva, a Bolgár Köztársaság magyarországi nagykövete is.

2016 decemberében kazah és belorusz delegációt fogadott az OSZK. Asztanából a Kazah Nemzeti Könyvtár két munkatársa jelentős könyvadománnyal érkezett, mely az OSZK-ban megnyitott Nemzetközi Könyvsarok gyűjteményét gazdagítja. Alena Dalhapolava, a Belorusz Nemzeti Könyvtár igazgatóhelyettese pedig Francysk Skaryna díszkiadás-sorozatot adományozott könyvtárunknak, majd nagy érdeklődésre számot tartó előadásban mutatta be Skaryna életművét, a belorusz könyvnyomtatás történetét, röviden kitérve a Belorusz Nemzeti Könyvtár múltjára és jelenére. A belorusz könyvnyomtatás 500. évfordulója alkalmából megjelent faksimile-sorozatot Európa számos könyvtárába eljuttatja az intézmény, illetve nemzetközi konferenciával, kiállítással emlékezik a jeles évfordulóra.

A vezetői és szakértői delegációk mellett egyéni kutatói projekteken is segítséget nyújt az Országos Széchényi Könyvtár: az év során két figyelemre méltó, magyar vonatkozással is bíró projekt kutatóját láttuk vendégül Angliából.

Stephen Coates (BBC külső munkatárs) az OSZK-ban őrzött Török Sophie-archívumot kutatta 2016 nyarán. Az X-Ray Audio Projekt vezetőjeként a hidegháború évtizedeiben röntgenfelvételekre rögzített hanganyagokat tanulmányozza. Budapesten az OSZK Kézirattárában végzett kutatásokat a témában megjelent kötetének új kiadásához. Paul Heartfield fotóművész közreműködésével dokumentálták e különleges hangfelvételek korai példányait a Babits- illetve Török Sophie-hagyatékból.

Ugyancsak az Egyesült Királyságból érkezett kutató az OSZK-ba 2016 őszén: Prof. Ewan Fernie Shakespeare-kutató, a Stratford-upon-Avon-ben működő Shakespeare Intézet munkatársa. Jelenlegi kutatásainak és készülő könyvének témája a Kossuth és Shakespeare közti kapcsolat, ezen a szalon jutott el nemzeti könyvtárunkba, ahol az egyedi, Shakespeare szülőházát formázó „könyvszekrényt” őrzik. A különös bútordarab és annak kalandos története az angol Shakespeare-kutatót is lenyűgözte: a Kossuth-könyvszekrényt a Cambridge University Press gondozásában megjelenő Fernie-kötet borítóján láthatjuk viszont 2017 nyarán.

Külföldi kiállítások az OSZK-ban

2016-ban a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál díszvendége Szlovákia volt, aminek apropóján *Dunán innen, Dunán túl... – szlovák–magyar és magyar–szlovák párbeszéd a fordításirodalomban* címmel nyílt kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban. A Pozsonyi Egyetemi Könyvtár tárlata nem utolsósorban a szlovák–magyar fordításirodalmi könyvszemle szerepét is betöltötte.

2016 őszén papír- és könyvtörténeti kiállítást hozott el hozzánk a Tajvani Nemzeti Könyvtár, melyet kölcsönös látogatás és az együttműködés kereteinek lefektetése előzött meg: 2015 áprilisában Tseng Shu-hsien, a Tajvani Nemzeti Könyvtár igazgatója látogatott Budapestre, mely alkalommal sor került a könyvtárközi együttműködési megállapodás aláírására. 2016-ban a Tajvani Nemzetközi Könyvvásár (TIBE) díszvendége Magyarország volt, ennek kapcsán Tüske László főigazgatót látta vendégül a távol-keleti intézmény.

A szakmai tapasztalatcserét követően 2016. október 15-én nyílt meg *A Civilizáció Lenyomata – A Könyvek Káprázatos Útja* címmel a Tajvani Nemzeti Könyvtár kiállítása az Országos Széchényi Könyvtárban. Az interaktív elemekben bővelkedő papír- és könyvtörténeti kiállítás betekintést nyújtott a keleti kultúra speciális szegmensébe, a 21. század nyelvén mesélve a papír feltalálása előtti „könyvekről”, a papírkészítés folyamatáról, illetve a fűzési és a nyomatkészítési technikákról.

Ewan Fernie (Shakespeare Intézet) az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött Kossuth-szekrény előtt.

A kiállítás ünnepélyes megnyitója köré tematikus tajvani délután épült, melyet Vizi László, a Külügyminisztérium Kulturális Diplomáciai Főosztályának vezetője és Wen-Lung Tao, a budapesti Taipei Reprerzentatív Iroda vezetője nyitott meg. Vendégül láttuk Max K. W. Huang professzort, az Academia Sinica modernkori történelmi tanszékének kutatóját, aki a

tajvani Kína-kutatásról tartott előadást. A délután során Magyarországon élő tajvani zenészek előadásában tradicionális tajvani dalokat hallhattunk, a program zárásaként pedig gasztronómiai kirándulásra invitáltuk vendégeinket.

Simon-Reitz Barbara

